

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 30.01.2002
SG (2002) D/228272

PROCEDURE CONCENTRATIES
BESCHIKKING UIT HOOFDE VAN ARTIKEL 8(4)

BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 30 januari 2002

waarbij scheiding van ondernemingen wordt gelast

(Zaak nr. COMP/M.2283 – Schneider/Legrand)

op basis van artikel 8, lid 4, van Verordening (EEG) nr. 4064/89 van de Raad

(Slechts de tekst in de Franse taal is authentiek)

(Voor de EER relevante tekst)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap,

Gelet op de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, en met name op artikel 57,

Gelet op Verordening (EEG) nr. 4064/89 van de Raad van 21 december 1989 betreffende de controle op concentraties van ondernemingen¹, zoals gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 1310/97², en met name op artikel 8, lid 4,

Gelet op de beschikking van de Commissie van 10 oktober 2001, gegeven op basis van artikel 8, lid 3, van Verordening nr. 4064/89, waarbij de concentratie tussen de ondernemingen Schneider en Legrand onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt en de werking van de EER-Overeenkomst wordt verklaard,

Na de betrokken ondernemingen in de gelegenheid te hebben gesteld hun opmerkingen met betrekking tot de door de Commissie op 24 oktober 2001 geuite punten van bezwaar kenbaar te maken,

Gelet op het advies van het Adviescomité van concentraties van ondernemingen,

Gelet op het eindverslag van de raadadviseur-auditeur in deze zaak,

Overwegende hetgeen volgt:

Overzicht van de feiten

- (1) Op 16 februari 2001 heeft de Commissie overeenkomstig artikel 4 van Verordening (EEG) nr. 4064/89 (hierna «concentratieverordening») de voorafgaande aanmelding ontvangen van een voorgenomen concentratie, waarbij de onderneming Schneider Electric (hierna «Schneider») over de volledige onderneming Legrand³ de zeggenschap in de zin van artikel 3, lid 1, sub b, van de concentratieverordening verwerft via een openbaar ruilaanbod (ORA) dat zij al op 15 januari 2001 informeel had aangemeld.
- (2) Artikel 7, lid 3, van de concentratieverordening bepaalt dat de totstandkoming van een openbaar ruilaanbod niet wordt belet voorzover de verkrijger de stemrechten die aan de betrokken deelnemingen in het kapitaal verbonden zijn, niet uitoefent. Het ORA is op 25 juli 2001 afgesloten en Schneider bezit 98,1% van het kapitaal van Legrand.
- (3) Op 10 oktober 2001 heeft de Commissie op basis van artikel 8, lid 3, van de concentratieverordening een beschikking gegeven (hierna «onverenigbaarheidsbeschikking»), waarbij de voorgenomen concentratie tussen Schneider en Legrand onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt en de werking van de EER-Overeenkomst wordt verklaard.
- (4) Gelet op de redenen die in de onverenigbaarheidsbeschikking worden uiteengezet, zou de voorgenomen concentratie een machtspositie in het leven roepen die tot gevolg heeft

¹ PB L 395 van 30.12.1989, blz. 1.

² PB L 180 van 9.7.1997, blz. 1.

³ In deze beschikking duidt de term «Legrand» de volledige groep Legrand aan zoals deze bestond op het ogenblik waarop het aanbod van Schneider werd afgesloten.

dat op de volgende markten een daadwerkelijke mededinging op significante wijze wordt belemmerd:

- markten van stroomonderbrekers in een isolerende behuizing, kleine stroomonderbrekers en kasten voor elektrische schakelborden in Italië;
- markten van kleine stroomonderbrekers, differentieelschakelaars en kasten voor elektrische eindverdeeldborden in Denemarken, Spanje, Italië en Portugal;
- markten van aansluitingsstroomonderbrekers in Frankrijk en Portugal;
- markt van kabelleidingen in Groot-Brittanië;
- markt van contactdozen en schakelaars in Griekenland;
- markt van waterdichte apparatuur in Spanje;
- markt van bevestigings- en verdeelmateriaal in Frankrijk;
- markt van omvormingsapparatuur in Frankrijk;
- markt van hulpmaterialen voor controle- en signaalsystemen in Frankrijk.

(5) Voorts komt de Commissie in de onverenigbaarheidsbeschikking tot de conclusie dat de aangemelde concentratie een machtspositie zou versterken die tot gevolg heeft dat op de volgende markten een daadwerkelijke mededinging op significante wijze wordt belemmerd:

- markten van stroomonderbrekers in een isolerende behuizing, kleine stroomonderbrekers en kasten voor elektrische schakelborden in Frankrijk (machtsposities van Schneider);
- markten van kleine stroomonderbrekers, differentieelschakelaars en kasten voor elektrische eindverdeeldborden in Frankrijk (machtsposities van Schneider);
- markt van contactdozen en schakelaars in Frankrijk (machtspositie van Legrand);
- markt van waterdichte apparatuur in Frankrijk (machtspositie van Legrand);
- markt van systemen van beveiligingsverlichting of autonome blokken van beveiligingsverlichting in Frankrijk (machtspositie van Legrand).

(6) Op 24 oktober 2001 heeft de Commissie Schneider uit hoofde van artikel 13, lid 2, van Verordening (EG) nr. 447/98 van de Commissie betreffende de aanmeldingen, de termijnen en het horen van betrokkenen en derden overeenkomstig de concentratieverordening⁴, een mededeling van de bezwaren doen toekomen (hierna «mededeling van de bezwaren»), waarin zij de voorgenomen concentratie onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt verklaart, en op basis van artikel 8, lid 4, van de concentratieverordening een verdeling van de Legrand-aandelen onder de aandeelhouders van Schneider, pro rata van hun deelneming, binnen een termijn van [...]*, de meest passende maatregel acht om een daadwerkelijke mededinging op de betrokken markten te herstellen. Schneider heeft op 7 november 2001 schriftelijk geantwoord, en is op 26 november 2001 gehoord.

(7) Op 4 december 2001 heeft de Commissie op basis van artikel 7, lid 4, van de concentratieverordening een beschikking gegeven (hierna «afwijkingsbeschikking»), waarbij Schneider wordt toegestaan een gevolmachtigde aan te stellen om namens haar de aan haar deelneming in het kapitaal van Legrand verbonden stemrechten uit te oefenen. Volgens het in de afwijkingsbeschikking omschreven mandaat moet de

⁴ PB L 61 van 2.3.1998, blz. 1.

gevolmachtigde er in de eerste plaats over waken dat Legrand voldoende autonomie en bewegingsvrijheid krijgt om op de betrokken markten een volwaardige concurrent te blijven en dat de algemene directie van Legrand de administratie, het beheer en de exploitatie van Legrand overeenkomstig haar vroegere praktijk voortzet in het normale kader van het zakenleven. Krachtens het mandaat heeft de gevolmachtigde de volgende taken: beheren van de deelneming van Schneider in Legrand, zodat Legrands vennootschapsorganen op regelmatige wijze kunnen werken; erop toezien dat Schneider geen handelingen stelt die indruisen tegen of verder gaan dan de afwijkingsbeschikking; meewerken aan de voorbereiding van een eventuele scheiding door Schneider; verslag uitbrengen bij de Commissie over de uitvoering van zijn mandaat.

- (8) Tijdens een vergadering op 15 januari 2002 hebben de diensten van de Commissie de vertegenwoordigers van Schneider op de hoogte gebracht van de grote lijnen van het ontwerp van deze beschikking dat aan het adviescomité voor concentraties van ondernemingen was overgemaakt. Het ontwerp van beschikking liet in beginsel Schneider de vrije keuze van de modaliteiten van de scheiding en voorzag in een termijn van [...] * voor de totstandbrenging van de scheiding. Volgens de vertegenwoordigers van Schneider was de voorgestelde termijn te kort was om de modaliteiten van de scheiding vrijelijk te kunnen kiezen en moest deze termijn minimum [...] * zijn (zie de punten 107 tot 122).

Beginselen waaraan de modaliteiten van de scheiding tussen Schneider en Legrand worden getoetst

- (9) Een beschikking die uit hoofde van artikel 8, lid 3, van de concentratieverordening is gegeven, verklaart de betrokken operatie onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt en desgevallend met de werking van de EER-Overeenkomst. Zoals gezegd bezit Schneider 98,1% van het kapitaal van Legrand en heeft zij uit dien hoofde de voorgenomen concentratie al tot stand gebracht in de zin van artikel 8, lid 4, van de concentratieverordening.
- (10) De concentratie tussen Schneider en Legrand die bij de Commissie is aangemeld en vervolgens onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt en de werking van de EER-Overeenkomst is verklaard, betrof de verwerving door Schneider van alle activiteiten van Legrand. Gelet hierop dient de operatie als zodanig zonder gevolg te blijven door een volledige scheiding van Schneider en Legrand.
- (11) Krachtens het evenredigheidsbeginsel kan elk voorstel van Schneider dat afwijkt van een volledige afsplitsing van Legrand, door de Commissie slechts worden aanvaard, voorzover het herstel van een daadwerkelijke mededinging op de betrokken markten hierdoor zonder enige twijfel mogelijk wordt.
- (12) Het evenredigheidsbeginsel houdt tevens in, dat indien er verschillende opties bestaan waardoor een daadwerkelijke mededinging kan worden hersteld, de Commissie de voorkeur geeft aan het alternatief dat de beste bescherming biedt voor de specifieke belangen van de betrokken ondernemingen. In casu zijn de betrokken specifieke belangen, enerzijds dat de financiële waarde van Schneiders investering in Legrand in de mate van het mogelijke gevrijwaard blijft⁵, en anderzijds dat het concurrentievermogen

⁵ Er moet op worden gewezen dat Schneider haar deelneming in het kapitaal van Legrand door een openbaar ruilaanbod heeft verworven. Artikel 7, lid 3, van de concentratieverordening verbiedt niet dat een dergelijk aanbod wordt gedaan vooraleer de Commissie zich heeft uitgesproken over de verenigbaarheid met de gemeenschappelijke markt van de voorgenomen concentratie; het aanbod vormt geen inbreuk op de mededingingsregels en uit dien hoofde kan dus geen sanctie worden opgelegd. Zoals gebruikelijk in het zakenleven moet Schneider daarentegen wel de gevolgen dragen van deze operatie die zij vrijwillig in gang heeft gezet terwijl de afloop van de onderzoeksprocedure

van Legrand behouden blijft. Hieruit volgt dat indien uit hoofde van het evenredigheidsbeginsel rekening moet worden gehouden met het belang van Schneider bij de vrijwaring van de financiële waarde van haar investering, dit niet geldt voor de eventuele wens van deze groep om door het tenietdoen van de concentratie haar handelspositie te versterken ten koste van haar concurrenten, in het bijzonder ten koste van een verzwakt Legrand. Vanuit deze invalshoek acht de Commissie de specifieke belangen van Schneider en Legrand ondergeschikt aan het algemene belang van het herstel van een daadwerkelijke mededinging op de betrokken markten, en is zij van oordeel dat het belang van geen van beide ondernemingen voorrang heeft op dat van de andere.

Negatieve gevolgen voor de mededinging veroorzaakt door de aanwezigheid van Schneider in het kapitaal van Legrand

- (13) Om te beginnen is het zo dat de huidige deelneming van Schneider van 98,1% in zeer ruime mate de graad van deelneming overschrijdt waaraan specifieke rechten zijn verbonden - zoals de rechten die aan blokkeringsminderheden worden verleend - en tot gevolg heeft dat de ontwikkeling van Legrand wordt verlamd.⁶ Voor elke kapitaalinjectie die Legrand nodig heeft om te groeien (door investering of overname), zal zij van Schneider afhangen. De markten waarop Legrand activiteiten ontplooit, kunnen zware investeringen vergen, bijvoorbeeld voor overnames (vaak de enige manier om toegang te krijgen tot een geografische markt) of voor de vernieuwing van het gamma (zoals voor de stroomonderbrekers in een isolerende behuizing).⁷ Voorts lijkt het uitgesloten dat Legrand grote nieuwe projecten kan opzetten vooraleer zij voldoende perspectief heeft gekregen, met name op haar aandeelhoudersstructuur en de middelen waarop zij mag hopen.
- (14) Voorts heeft Schneider voortaan rechtstreeks belang bij de winsten van Legrand, terwijl beide ondernemingen op vele markten concurrenten zijn. Dit recht op de winsten van Legrand vergoedt Schneider ten dele voor elk verlies van marktaandeel aan Legrand en doet bij Schneider de stimulans verdwijnen om op de betrokken markten met Legrand te concurreren.
- (15) Elke prijsverhoging door een marktdeelnemer brengt twee soorten gevolgen met zich mee. Ten eerste stijgt de winst die voortkomt uit elke verkoop van het product. Ten tweede dalen de door deze marktdeelnemer verkochte hoeveelheden als gevolg van de prijsverhoging en zijn concurrenten pikken de verloren omzet in. Een prijsverhoging is slechts rendabel indien het eerste gevolg belangrijker is dan het tweede en de betrokken marktdeelnemer bij zijn besluit om tot een prijsverhoging over te gaan, rekening houdt met het vermoedelijke niveau van de omzet die door zijn concurrenten zal worden ingepikt. Deze situatie ziet er anders uit indien de marktdeelnemer een deel van de winsten die ingevolge een prijsverhoging verloren gaan, kan terugwinnen door een recht op de winsten van één van zijn concurrenten. In dat geval wordt het negatieve effect van

van de Commissie onzeker was. In dit verband moet erop worden gewezen, dat Schneider een voorafgaande overeenkomst aan de lancering van een ORA had kunnen aanmelden, zoals andere ondernemingen die op de beurs van Parijs genoteerd zijn, hebben gedaan. Voorts moet erop worden gewezen dat nadat de Commissie op basis van artikel 6, lid 1, sub c, van de concentratieverordening had laten weten dat er ernstige twijfel bestond over de voorgenomen concentratie tussen Schneider en Legrand, Schneider nog van deze operatie had kunnen afzien ingevolge een geschil met de minderheidsaandeelhouders van Legrand. Schneider heeft evenwel besloten haar aanbod te handhaven.

⁶ Naar Frans recht is een blokkeringsminderheid 33% van het kapitaal. Wanneer rekening wordt gehouden met een quorum van 50% voor de algemene vergaderingen, staat dit gelijk met een deelneming van meer dan 16%.

⁷ Zie de onverenigbaarheidsbeschikking, punten 511 tot 516.

het omzetverlies en dus winstverlies ten voordele van de concurrenten ten dele gecompenseerd door het recht op de winsten van de concurrent waarin de marktdeelnemer een deelneming bezit. Dit effect is nog groter wanneer de deelneming belangrijk is en de betrokken concurrent een sterke marktpositie heeft.

- (16) Voor de operatie factureerde Schneider tegen prijzen die haar winst maximaliseerden. Elke verdere prijsverhoging zou leiden tot omzetverlies (en dus winstverlies) dat voldoende groot is om de verhoging van de winsten die het gevolg is van de verkoop van elke eenheid tegen een hogere prijs, teniet te doen. Door haar deelneming in het kapitaal heeft Schneider voortaan echter een recht op de winsten van Legrand verworven. De extra winsten die Legrand realiseert door het omzetverlies van Schneider ingevolge een prijsverhoging zijn op het einde van de rit voor haar aandeelhouder Schneider bestemd. Door haar deelneming van 98,1 % in het kapitaal van Legrand heeft Schneider dus meer bewegingsvrijheid gekregen om prijsverhogingen door te voeren. Deze bewegingsvrijheid is des te groter doordat de respectieve producten van Schneider en Legrand elkaar rechtstreeks beconcurreren (dat wil zeggen dat het omzetverlies van Schneider nog meer aan Legrand dan aan andere concurrenten ten goede komt), de markt geconcentreerd is (ook in dit geval komt het omzetverlies van Schneider nog meer aan Legrand dan aan andere concurrenten ten goede), en de deelneming van Schneider in Legrand belangrijk is. Er moet op worden gewezen dat in casu de eerste twee voorwaarden in zeer ruime mate zijn vervuld: Schneider en Legrand produceren grotendeels dezelfde gamma's van producten, en op bepaalde geografische markten, in het bijzonder Frankrijk, zijn zij de belangrijkste marktdeelnemers en vormt hun rivaliteit, gelet op de redenen die in de onverenigbaarheidsbeschikking zijn uiteengezet, de belangrijkste drijvende kracht achter de mededinging.
- (17) Indien de verminderde mededinging die voortvloeit uit de deelneming van Schneider in Legrand, wordt gehandhaafd, dan leidt dit rechtstreeks tot de versterking van de machtsposities die Schneider en Legrand al bekleden op de Franse markten van schakelborden (marktaandeel van Schneider voor de operatie van ongeveer [60 tot 70]*%, voor de stroomonderbrekers in een isolerende behuizing en kleine stroomonderbrekers en HHI-concentratie-index van ongeveer [3.000 tot 6.000]* punten), van eindverdeelborden (marktaandeel van Schneider voor de operatie van ongeveer [40 tot 50]*% en HHI-concentratie-index van ongeveer [3.000 tot 4.000]* punten) en (marktaandeel van Legrand voor de operatie van ongeveer [80 tot 90]*% en HHI-concentratie-index van ongeveer [7.000 tot 8.000]* punten).⁸
- (18) Wat de contactdozen en schakelaars betreft, is Schneider in Frankrijk zo goed als de enige concurrent van Legrand. Legrand heeft een marktaandeel van ongeveer [80 tot 90]*% en Schneider is de enige andere geloofwaardige speler op de markt met een marktaandeel tussen [0 en 10]*%.⁹ Zodoende komt elke prijsverhoging van Schneider

⁸ De HHI-index (Hirschman Herfindhal Index) is de som van de kwadraten van de marktaandelen van ondernemingen op een bepaalde markt. In bepaalde omstandigheden kan worden aangetoond dat deze index het gemiddelde niveau van de marges in een industrie weerspiegelt. De wijziging van deze index ingevolge een transactie kan worden gelijkgesteld met een wijziging van de marges en is dus van belang voor de mogelijke gevolgen van die transactie ten aanzien de prijzen. De index wordt dus gebruikt om de intensiteit van de mededinging op een bepaalde markt te meten of de wijziging van die intensiteit ingevolge een transactie (zie bijvoorbeeld de zaak COMP/M.1383 - Exxon/Mobil of nog de richtsnoeren van het Department of Justice en de Federal Trade Commission van de Verenigde Staten in verband met horizontale fusies:

http://www.usdoj.gov/atr/public/guidelines/horiz_book/toc.html). De index heeft een maximumwaarde van 10.000 punten (het kwadraat van 100 percentagepunten) en een waarde van

⁹ Zie de onverenigbaarheidsbeschikking, punten 689 tot 691.

volledig ten goede van Legrand en in omgekeerde richting ten goede van Schneider, volgens haar deelneming. Een prijsverhoging van Schneider kan door Legrand worden gevolgd, tot het prijsniveau waarop elke verdere verhoging tot een vermindering van de globale vraag op de markt leidt, waardoor de prijsverhoging niet langer winstgevend is. Voorts zijn Schneider en Legrand de enige spelers op de Franse markt van aansluitingsstroomonderbrekers, met [...]*.¹⁰ Het ontstaan van een structurele band via een belangrijke deelneming van Schneider in het kapitaal van Legrand stimuleert - naast sterk beperkte markttoegang en contacten op meerdere markten in Frankrijk tussen Schneider en Legrand - oligopolistische gedragingen die negatief zijn voor de mededinging tussen beide ondernemingen. De wijziging van de HHI-concentratie-index, die het gevolg is van de deelneming van 98,1% van Schneider in het kapitaal van Legrand, is op al deze markten wezenlijk (zie de tabel in punt 30), en gaat van ongeveer [0 tot 1.000]* punten voor de schakelborden (stroomonderbrekers in een isolerende behuizing en kleine stroomonderbrekers), van ongeveer [0 tot 1.000]* punten voor de contactdozen en schakelaars, van ongeveer [1.000 tot 2.000]* punten voor de eindverdeelborden en zelfs van ongeveer [2.000 tot 3.000]* punten voor de aansluitingsstroomonderbrekers.¹¹

- (19) In haar antwoord op de mededeling van de bezwaren van 7 november 2001 (hierna «antwoord») is Schneider van mening dat de mededinging geen nadelige gevolgen ondervindt van de huidige situatie waarin zij 98,1% van het kapitaal van Legrand bezit maar haar stemrechten niet kan uitoefenen. Deze conclusie wordt versterkt door de maatregelen die Schneider heeft genomen om de onafhankelijkheid van Legrand te waarborgen, en met name door de aanstelling van een onafhankelijke gevolmachtigde die de deelneming van Schneider in Legrand moet beheren.
- (20) De Commissie deelt dit standpunt niet. De aanstelling van een gevolmachtigde kan er weliswaar toe bijdragen dat het dagelijkse beheer van Legrand tijdens een overgangsperiode geen invloed van Schneider ondergaat. Maar de aanstelling van een gevolmachtigde heeft geen impact op de rechten van Schneider ten aanzien van de winsten van Legrand en de negatieve gevolgen daarvan voor de mededinging. In ieder geval veronderstelt dit argument dat Schneider op de aanstelling van een gevolmachtigde baseert, dat deze gevolmachtigde voor onbepaalde duur aangesteld blijft. De aanstelling van een gevolmachtigde beoogt echter slechts tijdelijk de voor de mededinging nadelige gevolgen te beperken, totdat structurele actie is ondernomen om een daadwerkelijke mededinging te herstellen. De aanstelling van een gevolmachtigde stelt geen einde aan de onzekerheid over in het bijzonder de aandeelhoudersstructuur van Legrand en de middelen waarover deze onderneming in de toekomst zal kunnen beschikken. De aanstelling van een gevolmachtigde biedt Legrand dus onvoldoende perspectief om grote projecten met het oog op interne of externe groei op te zetten.

¹⁰ Zie punt 537 van de onverenigbaarheidsbeschikking. Schlumberger en Hager zijn aanwezig op deze markt maar verkopen producten van respectievelijk Legrand en Schneider door.

¹¹ Deze berekeningen zijn gebaseerd op een uitbreiding (door Timothy F. Bresnahan en Steven C. Salop, "*Quantifying the competitive effects of production joint venture*", International Journal of Industrial Organisation, 1986) van de berekening van de HHI om rekening te houden met het bestaan van deelnemingen tussen concurrenten. In het geval dat onderneming A x% bezit van het kapitaal van onderneming B, zal onderneming A ernaar streven niet alleen haar eigen winst te maximaliseren, maar tevens de som van haar eigen winst en x% van de winst van onderneming B. Op basis van de redenering die in punt 15 is uiteengezet, heeft dit tot gevolg dat zij meer bewegingsvrijheid krijgt om haar prijzen te verhogen. De invoering van deze winstfactor voor onderneming A in de berekening van de HHI, zonder andere hypothese, leidt tot $[HHI \text{ gewijzigd}] = [HHI \text{ normaal}] + [\text{marktaandeel Schneider}] \times [\text{marktaandeel Legrand}] \times [\text{deelneming van Schneider in het kapitaal van Legrand}]$.

- (21) Gelet op het voorgaande blijkt dat het bestaan van een belangrijke deelneming van Schneider in Legrand negatieve gevolgen heeft voor de mededinging. In deze context is de Commissie van oordeel dat het herstel van een daadwerkelijke mededinging vereist dat aan deze situatie snel een einde wordt gemaakt.

Modaliteiten van de scheiding

- (22) In haar mededeling van de bezwaren luidt de conclusie van de Commissie dat Schneider geen belangrijke deelneming in Legrand mag behouden en dat de omvang van Legrand ongewijzigd moet blijven. Tevens stelt zij voor dat de scheiding tussen Schneider en Legrand de vorm aanneemt van een verdeling van de Legrand-aandelen onder de aandeelhouders van Schneider pro rata van hun deelneming in het kapitaal van Schneider. Ten slotte stelt zij [...] voor als termijn waarbinnen deze scheiding tussen Schneider en Legrand tot stand moet worden gebracht, te rekenen vanaf de goedkeuring van deze beschikking.
- (23) In haar antwoord acht Schneider deze eisen onredelijk en betwist zij alle conclusies van de Commissie.

Geen behoud van een belangrijke deelneming van Schneider in het kapitaal van Legrand

- (24) In de mededeling van de bezwaren is de Commissie van oordeel dat het herstel van een daadwerkelijke mededinging vereist dat Schneider geen belangrijke deelneming in het kapitaal van Legrand behoudt. Dit vloeit rechtstreeks voort uit de impact van het behoud van een dergelijke deelneming op de mededinging, met name op de markten waar hetzij Schneider, hetzij Legrand een machtspositie bekleedt (zie de punten 14 tot 18 van deze beschikking).
- (25) In haar antwoord betwist Schneider niet ten gronde dat het behoud van een belangrijke deelneming in het kapitaal van Legrand negatieve gevolgen voor de mededinging heeft. Schneider is daarentegen van mening dat het «overbodig en onredelijk» is een desinvestering op te leggen die verder gaat dan de verkoop van een controleparticipatie. Volgens Schneider is een dergelijke dwangmaatregel nutteloos, aangezien alle voorzorgen zijn genomen, met name door de aanstelling van een gevolmachtigde, om de onafhankelijkheid van het beheer en het concurrentievermogen van Legrand te waarborgen.
- (26) Om te beginnen kan niet worden uitgesloten dat Schneider Legrand kan controleren indien zij een aanzienlijke deelneming behoudt. Dit zal afhangen van de toekomstige verdeling van het kapitaal en de aanwezigheidsgraad van de aandeelhouders op de algemene vergaderingen en deze gegevens zijn in dit stadium uiteraard onbekend. In ieder geval kan niet a priori worden uitgesloten dat Schneider aan het bezit van een blokkeringsminderheid in het kapitaal van Legrand (naar Frans recht 33 % van de stemrechten) rechten ontleent die met zeggenschap kunnen worden gelijkgesteld.
- (27) In ieder geval blijven de negatieve gevolgen voor de mededinging voortduren indien Schneider een aanzienlijke deelneming in het kapitaal van Legrand behoudt, zelfs indien deze deelneming niet tot zeggenschap over Legrand leidt. Dit is te wijten aan de wijziging van de economische stimulansen die het gevolg is van een dergelijke aanzienlijke en duurzame deelneming (zie de punten 14 tot 18).
- (28) Bovendien wordt zoals gezegd met de aanstelling van een gevolmachtigde slechts tijdelijk beoogd de mededingingsvoorwaarden te handhaven vooraleer structurele actie wordt ondernomen om een daadwerkelijke mededinging te herstellen.

- (29) De Commissie is dus van oordeel dat het doel van het herstel van een daadwerkelijke mededinging slechts kan worden bereikt indien Schneider haar deelneming in het kapitaal van Legrand herleidt tot een niveau waarbij de beschreven negatieve gevolgen voor de mededinging zich niet voordoen. Gelet op de specifieke kenmerken van de betrokken markten en de verschillende mogelijke configuraties van marktstructuren, zou een deelneming van minder dan 5% in het kapitaal van Legrand niet tot negatieve gevolgen voor de mededinging leiden.
- (30) Deze maximumdeelneming van Schneider in het kapitaal van Legrand overschrijdt het maximumniveau dat aan de hand van de HHI-index wordt berekend. In zeer geconcentreerde markten, zoals de Franse markten van schakelborden, eindverdeelborden, aansluitingsstroomonderbrekers en contactdozen en schakelaars (zie de HHI-index in punt 17), waarin de mededinging het product is van de rivaliteit tussen Schneider en Legrand, doet een wijziging van meer dan 100 punten al ernstige twijfel rijzen over de gevolgen voor de mededinging. Met een deelneming van 98,1% wordt deze wijzigingsdrempel voor alle betrokken markten in zeer ruime mate overschreden (zie punt 18 en de tabel hieronder). Alleen al voor de markt van aansluitingsstroomonderbrekers wordt deze drempel van 100 punten bereikt indien Schneider een deelneming van 4% in het kapitaal van Legrand neemt. Desalniettemin moet Schneider het voordeel van de twijfel krijgen voor een deelneming van minder dan 5%.

Berekening van de wijzigingen van de HHI op bepaalde Franse markten

Marktaandelen	Schakelborden (stroomonderbrekers in een isolerende behuizing)	Schakelborden (kleine stroomonderbrekers)	Eindverdeelborden	Aansluitingsstroomonderbrekers	Contactdozen en schakelaars
Schneider	[tussen 60 en 70]*	[tussen 60 en 70]*	[tussen 40 en 50]*	[tussen 40 en 50]*	[tussen 0 en 10]*
Legrand	[tussen 0 en 10]*	[tussen 0 en 10]*	[tussen 20 en 30]*	[tussen 40 en 50]*	[tussen 80 en 90]*
Andere 1	[tussen 0 en 10]*	[tussen 0 en 10]*	[tussen 20 en 30]*	[tussen 0 en 10]*	[tussen 0 en 10]*
Andere 2	[tussen 0 en 10]*	[tussen 0 en 10]*	[tussen 0 en 10]*	[tussen 0 en 10]*	[tussen 0 en 10]*
Andere 3	[tussen 0 en 10]*	[tussen 0 en 10]*	[tussen 0 en 10]*	[tussen 0 en 10]*	[tussen 0 en 10]*
Andere 4	[tussen 0 en 10]*	[tussen 0 en 10]*	[tussen 0 en 10]*	[tussen 0 en 10]*	[tussen 0 en 10]*
HHI	[tussen 3.000 en 4.000]*	[tussen 5.000 en 6.000]*	[tussen 3.000 en 4.000]*	[tussen 4.000 en 5.000]*	[tussen 7.000 en 8.000]*
Delta gewijzigde HHI					
98,1%	[tussen 0 en 1.000]*	[tussen 0 en 1.000]*	[tussen 1.000 en 2.000]*	[tussen 2.000 en 3.000]*	[tussen 0 en 1.000]*
5%	[tussen 0 en 1.000]*	[tussen 0 en 1.000]*	[tussen 0 en 1.000]*	[tussen 0 en 1.000]*	[tussen 0 en 1.000]*
4%	[tussen 0 en 1.000]*	[tussen 0 en 1.000]*	[tussen 0 en 1.000]*	[tussen 0 en 1.000]*	[tussen 0 en 1.000]*

Bron: de marktaandelen zijn deze die in de onverenigbaarheidsbeschikking zijn vermeld.

- (31) Bovendien is het zo dat indien Schneider een aanzienlijke deelneming in het kapitaal van Legrand mag behouden en zij vanuit deze uitvalsbasis onderhandelingen mag aanvatten met eventuele overnemers, dit als mogelijk gevolg heeft dat het aantal kandidaat-overnemers van Legrand kleiner wordt. Daarbij komt nog dat een deelneming van meer dan 95% van het kapitaal en de stemrechten van een beursgenoteerde onderneming, de eigenaar daarvan het recht geeft over te gaan tot een openbaar uitstotingsbod gevolgd door een verplichte uitstoting waarbij de deelnemingen van de andere aandeelhouders worden teruggekocht. Indien een overnemer in het bezit kan komen van meer dan 95% van het kapitaal en de stemrechten van Legrand, wordt de waaier van mogelijke overnemers veel groter. In een dergelijke hypothese van verkoop aan een derde zou Schneider niet meer dan 3,1% van het kapitaal en de stemrechten van Legrand mogen bezitten.
- (32) Schneider voert tevens aan dat indien zij haar volledige deelneming in Legrand in één keer moet verkopen, de waaier van mogelijke overnemers aanzienlijk kleiner wordt. Door die verplichting kan zij niet over overname onderhandelen met investeerders die niet onmiddellijk met de volledige waarde van Legrand over de brug kunnen komen (volgens Schneider ongeveer [...] miljoen euro). Volgens Schneider moet de Commissie haar dus de mogelijkheid laten om op verzoek van een potentiële overnemer gedurende een aanvullende periode van twee tot drie jaar een minderheidsdeelneming in het kapitaal van Legrand te behouden, van bijvoorbeeld 20 %.
- (33) De Commissie erkent dat het wenselijk is ervoor te zorgen dat er zich zoveel mogelijk overnemers aanbieden die kunnen bijdragen aan het herstel van een daadwerkelijke mededinging op de betrokken markten. Vanuit die invalshoek mag een constructie waarbij Schneider de overnemer op diens verzoek financiële faciliteiten verleent, of zelfs in zekere mate en gedurende een beperkte periode de risico's van de overname van Legrand met de overnemer deelt, niet a priori worden afgewezen. Een dergelijke verdeling van de risico's mag er in geen geval toe leiden dat een band van afhankelijkheid tussen Schneider en de overnemer of tussen Schneider en Legrand in het leven wordt geroepen. Bovendien mag een dergelijke constructie er niet toe leiden dat Schneider er belang bij heeft dat Legrand haar winsten maximaliseert. Een minderheidsdeelneming in het kapitaal, met stemrechten en recht op uitkering van dividend, moet dus worden uitgesloten (onverminderd de niet aanzienlijke niveaus van deelneming waarvan sprake in de punten 30 en 31). Daarentegen is het wel een aanvaardbare overgangsmodaliteit met verdeling van de risico's, dat Schneider op verzoek van de overnemer ten aanzien van Legrand of de overnemer titels bezit die met een schuldvordering kunnen worden gelijkgesteld (en die dus afhangen van een vergoeding die op voorhand is vastgesteld en niet van de toekomstige prestaties van Legrand) voor een bedrag zoals het door Schneider voorgestelde bedrag (zie punt 32). Voorwaarde is wel dat de Commissie de precieze modaliteiten van deze financiële constructie kan beoordelen.

De afzonderlijke verkoop van bepaalde dochterondernemingen van Legrand

- (34) De Commissie is in de mededeling van de bezwaren van oordeel dat het herstel van een daadwerkelijke concurrentie tevens vereist dat de omvang van Legrand niet wordt gewijzigd door de scheidingsprocedure.
- (35) In haar antwoord is Schneider van mening dat het onevenredig is met de doel van herstel van een daadwerkelijke mededinging dat zij de omvang van Legrand niet mag wijzigen. Meer in het bijzonder voert Schneider enerzijds aan, dat de verkoop van bepaalde activa van Legrand haar concurrentievermogen binnen het grondgebied van de EER niet verzwakt en integendeel de mededinging zelfs kan stimuleren. Schneider

heeft de Commissie bij brief van 30 november 2001 een nota doen toekomen betreffende bepaalde activa van Legrand die volgens Schneider afzonderlijk kunnen worden verkocht aan een derde of behouden kunnen blijven zonder dat het doel van herstel van een daadwerkelijke mededinging in het gedrang komt. In dit verband is Schneider van mening dat de Commissie aan de realiteit van de betrokken markten voorbijgaat door rekening te houden met gamma's van producten of met schaalvoordelen. Anderzijds voert Schneider aan, dat het financieel belang dat zij erbij heeft om Legrand en de activa die zij afzonderlijk zou kunnen verkopen, tegen de hoogst mogelijke prijs te verkopen, een sterke stimulans vormt om Legrand niet te verzwakken door haar te ontdoen van de activa die nodig zijn voor het behoud van haar concurrentievermogen.

*Voorstel van Schneider om Legrand te behouden of in afzonderlijke delen te verkopen [...]**

- (36) Zoals uiteengezet in de punten 11 en 12 moeten de voorstellen van Schneider betreffende de ondernemingen [...] worden getoetst aan het criterium dat het herstel van een werkelijke mededinging met voldoende grote zekerheid wordt gewaarborgd. Tevens moeten de afweging van de belangen van Schneider en Legrand gebeuren op basis van de volgende beginselen: het belang van geen van beide ondernemingen mag voorrang krijgen op het belang van de andere onderneming en de specifieke belangen van de beide ondernemingen zijn ondergeschikt aan het algemene belang van het herstel van een daadwerkelijke mededinging.
- (37) Om te beginnen moet erop worden gewezen, zoals herhaaldelijk gebeurde in de onverenigbaarheidsbeschikking, dat de concurrentiekracht van een merk op een bepaalde markt kan afhangen van factoren die deze markt overstijgen, zoals relationele en promotionele investeringen, onderzoek en ontwikkeling, schaalvoordelen, de volledigheid van het gamma van producten, bevoorrechte relaties met grossiers, of de algemene perceptie van het merk door de installateurs. De afzonderlijke verkoop van bepaalde activiteiten van Legrand aan Schneider of aan andere derden kan sommige van deze factoren wijzigen en het concurrentievermogen van Legrand op bepaalde markten aantasten. Waarschijnlijk zou inzonderheid de kostenstructuur van Legrand voor de betrokken markten in negatieve zin worden aangetast door het verlies van de schaalvoordelen, met name op het niveau van de fabrieken, de commerciële en logistieke structuur en het kortingenbeleid, en op het niveau van onderzoek en ontwikkeling. Een afzonderlijke verkoop kan de omvang en de diepgang van het aanbod van Legrand beperken, doordat zij het productie-apparaat, de technologie en de intellectuele eigendomsrechten op één of meerdere productcategorieën verliest. Hierdoor kan het imago en de geloofwaardigheid van het merk Legrand bij de eindklanten, de gewone installateurs, de installateurs van schakelborden en de grossiers worden aangetast.
- (38) Ten slotte doet de Commissie opmerken dat [...] in totaal een omzetcijfer van ongeveer [400 tot 1.000]* miljoen euro hebben, hetzij ongeveer [10% tot 30%]* van het omzetcijfer van Legrand, en een aandeel van [...] van de exploitatieresultaten over dezelfde periode vertegenwoordigen. Ongeveer [10% en 30%]* van dit omzetcijfer wordt in Europa behaald. Hieruit volgt dat indien de activa van [...] van Legrand worden afgesplitst, de algemene toestand van de Legrand-groep en dus haar concurrentievermogen sterk zouden worden beïnvloed. Dezelfde conclusie geldt voor de afsplitsing van [...]*, omdat deze onderneming alleen al ongeveer [5 tot 25%]* van het totale omzetcijfer van Legrand vertegenwoordigt.

(39) De mogelijkheid dat Schneider [...] behoudt of afzonderlijk verkoopt, wordt onderzocht vanuit de invalshoek van haar impact op het herstel van een daadwerkelijke mededinging en haar gevolgen voor de vrijwaring van de respectieve belangen van Schneider en Legrand.

(40) – (97) [...]*

Argument dat aangezien Schneider er financieel belang bij heeft om Legrand en de activa die zij afzonderlijk zou kunnen verkopen, tegen de hoogst mogelijke prijs te verkopen, zij een sterke stimulans heeft om Legrand niet te verzwakken

(98) De Commissie is tevens van oordeel, dat het argument van Schneider, dat aangezien zij er financieel belang bij heeft om Legrand en de activa die zij afzonderlijk zou kunnen verkopen, tegen de hoogst mogelijke prijs te verkopen, zij een sterke stimulans heeft om Legrand niet te verzwakken, ongegrond is. Weliswaar is de financiële opbrengst van de verkoop van een voorafgaandelijk uitgedunde Legrand-groep dientengevolge a priori beperkt. Tegenover dit financieel verlies staat voor Schneider dat zij activa van haar keuze heeft kunnen verwerven tegen financiële voorwaarden die zij in normale omstandigheid noodzakelijkerwijs niet had kunnen verkrijgen, en dat haar belangrijkste concurrent er verzwakt uitkomt. In haar antwoord toont Schneider geenszins aan waarom het resultaat van deze afweging haar ertoe zou brengen om de onmiddellijke financiële opbrengst van haar verkoop van Legrand de voorkeur te geven boven een duurzaam concurrentieel voordeel op de betrokken markten dat voortvloeit uit de verzwakking van haar belangrijkste concurrent en haar eigen versterking als gevolg van de integratie van de activa die zij van Legrand heeft overgenomen.

Conclusie

(99) Uit hetgeen voorafgaat volgt dat het voorstel van Schneider om de scheiding van Legrand tot stand te brengen door de ondernemingen [...] af te splitsen, moet worden afgewezen.

De modaliteiten van de verkoop van de deelneming van Schneider in Legrand

(100) Gelet op het voorgaande is de Commissie van oordeel dat Schneider voor het herstel van een daadwerkelijke mededinging Legrand moet verkopen zonder de dochterondernemingen die Schneider wil behouden of afzonderlijk wil verkopen, van Legrand af te splitsen. De deelneming van Schneider in Legrand dient aldus te worden verkocht dat Schneider niet langer een aanzienlijke deelneming in het kapitaal van Legrand bezit, zodat een daadwerkelijke mededinging wordt hersteld.

(101) Schneider lijkt over twee mogelijke opties te beschikken om dit tot stand te brengen: de onderhandse verkoop van Legrand aan een derde, of de verkoop van de Legrand-aandelen via de beurs (Legrand blijft momenteel op de beurs genoteerd). Onderhands kan worden verkocht aan een derde die reeds in de betrokken industrie actief is of aan financiële investeerders. Via de beurs kunnen de Legrand-aandelen (of de aandelen van een nieuwe entiteit waarin de Legrand-aandelen zijn ingebracht), ofwel worden aangeboden, ofwel worden verdeeld onder de aandeelhouders van Schneider, pro rata van hun deelneming. In de mededeling van de bezwaren heeft de Commissie haar voorkeur uitgesproken voor een verdeling van de Legrand-aandelen onder de aandeelhouders van Schneider als de meest passende oplossing.

(102) Volgens de Commissie dient zij bij een onderhandse verkoop haar goedkeuring te hechten aan de overnemer, die met het oog op het herstel van de mededinging aan een

aantal voorwaarden moet voldoen: onafhankelijkheid ten aanzien van Schneider, bewezen vermogen om een daadwerkelijke mededinging te herstellen, en geen onzekerheid over de afloop van de verkoop. Bovendien zal een onderhandse verkoop prijsonderhandelingen vergen die op hun beurt vereisen dat Schneider bepaalde gevoelige informatie van Legrand verkrijgt, waarvan de mededinging nadelige gevolgen kan ondervinden. Ten slotte hebben zowel een onderhandse verkoop als een verkoop via de beurs als nadeel dat zij afhangen van de marktvoorwaarden en een langere termijn zullen vergen dan een verdeling van de aandelen. Een verdeling van de aandelen heeft als voordeel dat zij niet afhangt van de marktvoorwaarden en dus gemakkelijker op heel korte termijn kan worden uitgevoerd.

- (103) In de mededeling van de bezwaren wordt uiteengezet dat een verdeling van de aandelen daarentegen als gevolg heeft dat Schneider en Legrand tenminste aanvankelijk dezelfde aandeelhouders hebben. Indien dezelfde groep aandeelhouders zeggenschap over beide ondernemingen heeft, of indien dezelfde groep aandeelhouders een belangrijke invloed op minstens één van de twee ondernemingen kan uitoefenen, bestaat het risico dat de ondernemingen hun concurrentiegedragingen onderling afstemmen. Om dit risico uit te sluiten mag geen enkele aandeelhouder of groep van aandeelhouders van Schneider en Legrand een belangrijke invloed op één van beide vennootschappen kunnen uitoefenen.
- (104) In haar antwoord voert Schneider aan dat een scheiding door verdeling van aandelen of splitsing vanwege complexe juridische en fiscale redenen geen kortere termijn vergt dan de termijn voor de andere scheidingsopties die kunnen worden overwogen, en dat zij de oplossing voor de scheiding vrij moet kunnen kiezen. Schneider wijst het beginsel van een verdeling van de aandelen echter niet a priori af.
- (105) Gelet op de door Schneider aangevoerde argumenten is de Commissie van oordeel, dat het de voorkeur verdient dat Schneider de juridische modaliteiten van de scheiding met Legrand zelf kiest, voorzover deze modaliteiten een scheiding tot stand kunnen brengen die in overeenstemming is met de conclusies hierboven: Schneider mag niet langer een aanzienlijke deelneming in het kapitaal van Legrand bezitten; Schneider moet de groep Legrand verkopen zonder bepaalde activiteiten [...] af te splitsen.

Termijnen

- (106) Aangezien het bestaan van een aanzienlijke deelneming van Schneider in Legrand ernstige en negatieve gevolgen voor de mededinging heeft, dient deze deelneming binnen de kortst mogelijke termijn te worden tenietgedaan. In de mededeling van de bezwaren heeft de Commissie een maximumtermijn van [...] voorgesteld, te rekenen vanaf de goedkeuring van de beschikking uit hoofde van artikel 8, lid 4, van de concentratieverordening.
- (107) In haar antwoord voert Schneider drie redenen aan waarom een dergelijke termijn onevenredig is.
- (108) Schneider voert om te beginnen aan dat zij tegen de onverenigbaarheidsbeschikking beroep heeft ingesteld bij het Gerecht van eerste aanleg van de Europese Gemeenschappen.¹² Dientengevolge zou een beschikking waarbij haar wordt opgelegd de Legrand-aandelen te verkopen vooraleer het Gerecht, en in voorkomend geval het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen, in deze zaak uitspraak heeft gedaan, een nietigverklaring op onherstelbare wijze van elk nuttig effect ontdoen.

¹² Dit beroep is ingesteld op 13 december 2001.

- (109) In de tweede plaats voert Schneider aan dat een termijn van [...] * onevenredig is, enerzijds omdat de mededinging van de concentratie geen nadelige gevolgen ondervindt en Schneider maatregelen heeft genomen om de onafhankelijkheid van Legrand te waarborgen, en anderzijds vanwege het aanzienlijke risico op minderwaarde in het geval dat Schneider Legrand snel moet verkopen.
- (110) Ten derde voert Schneider aan dat een termijn van [...] * in ieder geval materieel onvoldoende is om Legrand te kunnen verkopen. Schneider beroept zich hiervoor op de termijnen die nodig waren voor recente verkopen en overnames. Volgens Schneider tonen deze voorbeelden aan dat de verkoop van ondernemingen van een vergelijkbare omvang als Legrand over het algemeen lange termijnen vergt, die langer kunnen zijn dan [...] *, in het bijzonder wanneer het om Franse ondernemingen gaat.
- (111) Gelet op de complexiteit en de omvang van de operatie is de Commissie van oordeel dat Schneider met een termijn van [...] * over alle nodige tijd beschikt om de scheiding van Legrand tot stand te brengen volgens de door haar gekozen modaliteiten. In ieder geval moet tevens een aanvullende termijn van [...] *, tijdens welke de gevolmachtigde een onherroepelijk en exclusief mandaat tot verkoop krijgt, aan Schneider worden toegekend.

Impact van de termijn voor de scheiding op het nuttige effect van het beroep van Schneider tegen de onverenigbaarheidsbeschikking

- (112) De Commissie is van oordeel dat het argument van Schneider, dat een beschikking waarbij de scheiding wordt gelast vooraleer alle mogelijke rechtsmiddelen tegen de onverenigbaarheidsbeschikking zijn uitgeput, het beroep van zijn nuttig effect ontdoet, ongegrond is.
- (113) Indien een scheidingsbeschikking het beroep van Schneider van zijn nuttig effect ontdoet, kan Schneider in ieder geval een beroep in kortgeding instellen om deze beschikking te doen opschorten. Bovendien komt de stelling van Schneider erop neer, dat elk beroep tegen een onverenigbaarheidsbeschikking automatisch schorsende werking heeft, wat tegen artikel 242 van het Verdrag indruist. In deze hypothese wordt het tevens onmogelijk om met het oog op het herstel van een daadwerkelijke mededinging uit hoofde van artikel 8, lid 4, van de concentratieverordening de scheiding te gelasten, zodat een onverenigbaarheidsbeschikking van elk nuttig effect wordt ontdaan indien tegen deze beschikking beroep is ingesteld.

Een termijn van [...] * is materieel onvoldoende

- (114) Zoals uiteengezet in de punten 14 tot 21 deelt de Commissie niet het standpunt van Schneider, dat de mededinging geen nadelige gevolgen ondervindt van de aanwezigheid van Schneider in Legrand ingevolge de maatregelen die Schneider heeft genomen om de onafhankelijkheid van Legrand te waarborgen (aanstelling van een gevolmachtigde). Het loutere feit dat Schneider een aanzienlijke deelneming in Legrand bezit, heeft een negatieve invloed op de mededinging op de betrokken markten, aangezien hierdoor de stimulans voor Schneider om te concurreren wordt gewijzigd en de ontwikkeling van Legrand wordt verlamd. Evenmin worden de nadelige gevolgen die de mededinging ondervindt van de aanzienlijke deelneming van Schneider in Legrand wezenlijk verminderd door de aanstelling van een onafhankelijke gevolmachtigde. Deze aanstelling verandert dus niets aan de noodzaak om snel een einde te stellen aan deze situatie.
- (115) Wat de mogelijke minderwaarden betreft als gevolg van een verkoop van Legrand binnen een te korte termijn, zijn er twee mogelijke oorzaken. De eerste oorzaak van minderwaarde kan een negatieve evolutie van de beursmarkten zijn. Deze oorzaak is niet

relevant in het kader van de analyse van de Commissie, aangezien het onmogelijk is de toekomstige evolutie van de markten te voorspellen. De tweede oorzaak is dat Schneider door een te korte termijn niet in de meest gunstige omstandigheden met derden of de financiële markten kan onderhandelen, met name doordat deze termijn geen bewegingsvrijheid laat ten aanzien van de vereisten van de verschillende opties wat betreft het tijdschema.

- (116) De Commissie is van oordeel dat de argumenten die Schneider aanvoert om aan te tonen dat de scheiding niet in [...] tot stand kan worden gebracht, ongegrond zijn.
- (117) In het bijzonder stelt de Commissie vast dat verschillende van de operaties die Schneider als voorbeeld aanhaalt, in minder dan [...] tot een goed einde zijn gebracht. De door Schneider gekozen zakenbank stelt terecht dat deze voorbeelden geen uitzonderingen lijken te zijn, maar gewoon «gevallen zonder bijzondere moeilijkheden».
- (118) Ook Legrand heeft voorbeelden gegeven van de termijnen die nodig waren om recente fusies en overnames uit te voeren, met name van Franse ondernemingen. Uit deze voorbeelden blijkt dat een termijn van ongeveer [...] te rekenen vanaf de beslissing tot verkoop over het algemeen voldoende was om dit soort transacties tot een goed einde te brengen.
- (119) Schneider voert aan dat verkoop- of splitsingsoperaties technisch gezien weliswaar elk binnen een termijn van [...] kunnen worden uitgevoerd, maar dat zij binnen een dergelijke termijn niet alle mogelijke modaliteiten voor een scheiding althans in een eerste fase kan onderzoeken. Indien de Commissie de termijn op [...] brengt, laat zij Schneider de nodige flexibiliteit om elk van de voorgestelde oplossingen (verkoop en splitsing) te onderzoeken vooraleer zij een besluit neemt, en het scheidingsproces tot een goed einde te brengen, aldus de raadslieden van Schneider.
- (120) Ten slotte moet worden opgemerkt dat Schneider al van zodra de Commissie op 10 oktober 2001 de onverenigbaarheidsbeschikking had vastgesteld, een aanvang had kunnen maken met de organisatie van de scheiding. Het is trouwens met het oog op de voorbereiding van een eventuele scheiding dat Schneider de Commissie op 22 november om een afwijking van artikel 7, lid 4, van de concentratieverordening heeft verzocht, wat haar is toegestaan. Een termijn van [...], zoals bedoeld in punt 119, moet dus nog worden gevoegd bij de periode die tussen 10 oktober 2001 en de datum van goedkeuring van deze beschikking is verlopen, hetzij in totaal meer dan [...].
- (121) Voorts [...].
- (122) Hieruit blijkt dat een termijn van [...] materieel voldoende is om de scheiding tot stand te brengen. In ieder geval is de Commissie bereid een aanvullende termijn van [...] toe te kennen, voorzover de gevolmachtigde een onherroepelijk en exclusief mandaat tot verkoop krijgt, zodat Schneider tijdens haar onderhandelingen met potentiële overnemers of investeerders over de nodige bewegingsvrijheid beschikt. Bovendien kan de Commissie deze termijnen op verzoek van Schneider of de gevolmachtigde verlengen, indien Schneider of de gevolmachtigde kan aantonen dat alle inspanningen zijn geleverd om de termijnen na te leven, teneinde tegenvallende omstandigheden die de naleving van de termijnen van [...] in gevaar brengen, het hoofd te bieden.
- (123) Voor de totstandbrenging van de scheiding dient Schneider derhalve een eerste termijn van [...] te worden toegekend. Indien Schneider de scheiding niet binnen deze termijn tot stand heeft gebracht, kan een gevolmachtigde worden aangesteld met als opdracht de Legrand-aandelen van Schneider te verkopen binnen een nieuwe termijn van [...].

(124) In haar antwoord suggereert Schneider voorts dat zij over de mogelijkheid moet beschikken om zich in verschillende fasen uit het kapitaal van Legrand terug te trekken. Zoals reeds is geconcludeerd (zie de punten 32 en 33) ondervindt de mededinging nadelige gevolgen van elke vertraging in de terugtrekking van Schneider uit het kapitaal van Legrand. Op met redenen omkleed verzoek van Schneider kan de Commissie zich wel buigen over andere modaliteiten waardoor Schneider overnemers kan aantrekken die niet bij machte zijn om een bod te doen voor de volledige waarde van Legrand.

Onafhankelijke gevolmachtigde

(125) Uit deze termijn van [...]*, eventueel verlengd met [...]* ten voordele van de gevolmachtigde, volgt dat Schneider nog gedurende een zekere tijd een deelneming van ongeveer 98% in het kapitaal van Legrand zal hebben. In navolging van wat bij de afwijkingsbeschikking van 4 december 2001 is ingevoerd, is de Commissie dus van oordeel dat het herstel van een daadwerkelijke mededinging vereist dat het mandaat van de bij de afwijkingsbeschikking aangestelde gevolmachtigde onmiddellijk wordt uitgebreid. Zijn mandaat moet hem alle nodige bevoegdheden en onafhankelijkheid bieden om de deelneming van Schneider in Legrand te beheren gedurende de overgangperiode die de scheiding van de beide vennootschappen voorafgaat, om Legrand de nodige autonomie en bewegingsvrijheid te laten opdat deze onderneming op de betrokken markten een volwaardige concurrent blijft, om te waarborgen dat Schneider geen acties op touw zet die indruisen tegen of verder gaan dan deze beschikking, en om aan de voorbereiding en de totstandbrenging van de scheiding van Schneider deel te nemen. Ingeval Schneider de scheiding niet tot stand kan brengen binnen de termijn van [...]* zal de gevolmachtigde op basis van een nieuw aanhangsel bij het mandaat een onherroepelijk en exclusief mandaat krijgen om de Legrand-aandelen van Schneider te verkopen. De aanhangsels bij het mandaat dat door de Commissie in de afwijkingsbeschikking is goedgekeurd, moeten door de Commissie worden goedgekeurd,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN:

Artikel 1

Met het oog op het herstel van een daadwerkelijke mededinging, wordt Schneider Electric gelast zich af te scheiden van de groep Legrand overeenkomstig bijlage II.

Artikel 2

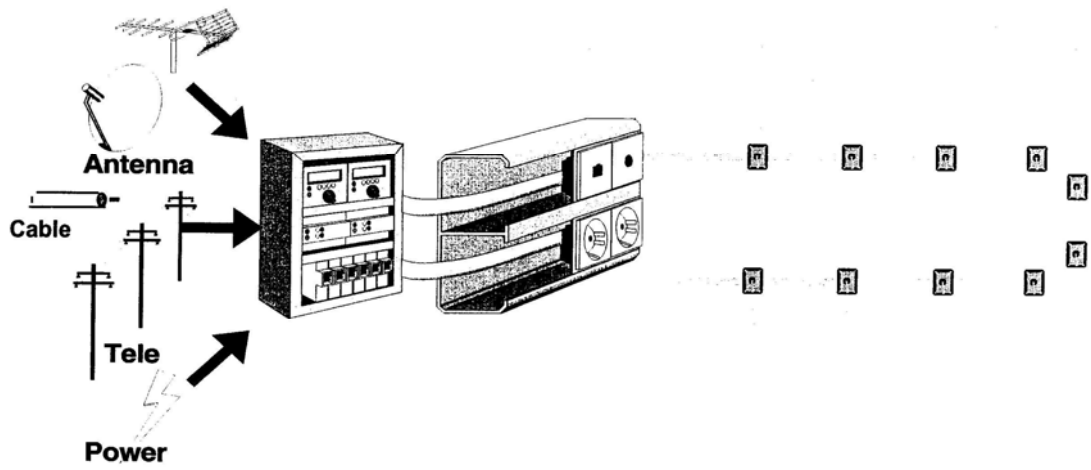
Deze beschikking is gericht tot:

SCHNEIDER ELECTRIC S.A.
43-45, boulevard Franklin Roosevelt
92500 RUEIL-MALMAISON
FRANCE

Gedaan te Brussel,

Voor de Commissie

BIJLAGE I

BIJLAGE II

Punt 1

Schneider Electric (hierna «Schneider») moet zich afscheiden van de groep Legrand (hierna «Legrand»), zonder bepaalde activiteiten van Legrand afzonderlijk af te scheiden, binnen een termijn van [...] te rekenen vanaf de datum van ontvangst van deze beschikking.

Deze scheiding mag tot stand worden gebracht volgens de door Schneider gekozen modaliteiten, met naleving van de beginselen die in punt 2 zijn uiteengezet.

Punt 2

1. Indien Schneider ervoor kiest haar aandelen in het kapitaal van Legrand te verkopen of te laten verkopen aan één of meerdere overnemers, dan dient zij de aandelen te verkopen die deze overnemers nodig hebben om een openbaar uitstotingsbod te kunnen doen gevolgd door een verplichte uitstoting teneinde de aandelen van Legrand van de beurs te nemen.

Van zodra de overname is uitgevoerd, dienen Schneider en de andere minderheidsaandeelhouders samen minder dan 5% van het kapitaal en de stemrechten in Legrand te bezitten. Indien de overnemer of overnemers niet over de mogelijkheid wensen te beschikken om een openbaar uitstotingsbod te doen gevolgd door een verplichte uitstoting, mag Schneider een deelneming van minder dan 5% in het kapitaal van Legrand behouden.

2. Indien Schneider ervoor kiest de aandelen van Legrand of van een andere entiteit die de zeggenschap over Legrand heeft, via de beurs te verkopen of te laten verkopen, waarborgt Schneider de Commissie voorafgaandelijk dat geen enkele aandeelhouder of groep van aandeelhouders die Schneider en Legrand gemeenschappelijk hebben, ingevolge deze verkoop via de beurs belangrijke invloed op een van beide vennootschappen kan uitoefenen. Schneider kan bovendien geen deelneming van 5% of meer van het kapitaal behouden.
3. Indien Schneider voor een andere modaliteit van scheiding dan deze in de punten 1 en 2 kiest, verzoekt zij de Commissie voorafgaandelijk om goedkeuring van deze modaliteit, met name wat de eventuele mogelijkheid voor Schneider betreft om gedurende een beperkte periode en in beperkte mate ten aanzien van Legrand of elke andere vennootschap die de zeggenschap over Legrand verwerft, titels te bezitten die met een schuldvordering kunnen worden gelijkgesteld. In dat geval kan de Commissie Schneider met het oog op het herstel van een daadwerkelijke mededinging nieuwe verplichtingen opleggen.
4. Schneider verzoekt de Commissie om goedkeuring van de overnemer, voorafgaandelijk aan de verkoop van Legrand, en voorzover zij de overnemers van Legrand kan identificeren, in het bijzonder in het geval van verkoop via de beurs.

Het verzoek om goedkeuring bevat de nodige informatie aan de hand waarvan de Commissie kan nagaan of de overnemer(s) voldoen aan het kopersprofiel dat in artikel 49 van de mededeling van de Commissie betreffende op grond van Verordening (EEG)

nr. 4064/89 van de Raad en verordening (EG) nr. 447/98 van de Commissie aanvaardbare corrigerende maatregelen¹³ is uiteengezet.

Elke transactie die ertoe zou leiden dat naderhand bepaalde activiteiten van Legrand door een of meerdere van de overnemers aan Schneider worden overgedragen, vormt een beletsel voor de goedkeuring van deze overnemers.

Punt 3

Schneider legt de Commissie zo spoedig mogelijk het volgende voor:

- a) het of de ontwerp(en) van informatiedocument voor derden dat aan de potentiële overnemers of investeerders zal worden overgemaakt;
- b) de lijst van de potentiële overnemers die Schneider zal contacteren en de resultaten van deze contacten.

Deze documenten worden geacht te zijn aanvaard door de Commissie indien zij zich hierover niet heeft uitgesproken binnen een termijn van vijf werkdagen te rekenen vanaf de datum van indiening van deze documenten.

Punt 4

1. Schneider legt de Commissie binnen een termijn van vijf werkdagen te rekenen vanaf de ontvangst van deze beschikking, ter goedkeuring een aanhangsel voor bij de overeenkomst die zij heeft gesloten met de gevolmachtigde die aangesteld is in toepassing van de beschikking die de Commissie in deze zaak op 4 december 2001 heeft gegeven uit hoofde van artikel 7, lid 4, van verordening (EEG) nr. 4064/89.

Indien Schneider binnen deze termijn geen aanhangsel voorlegt of indien Schneider en de Commissie niet tot een akkoord komen over het voorgestelde aanhangsel, kan de Commissie, na raadpleging van de gevolmachtigde, een aanhangsel opleggen.

2. Het in lid 1 bedoelde aanhangsel wordt aan de hand van de volgende beginselen opgesteld:
 - a) het mandaat wordt uitgebreid tot na de volledige totstandbrenging van de scheiding tussen Schneider en Legrand;
 - b) de gevolmachtigde waakt erover dat Schneider geen acties op touw zet die indruisen tegen of verder gaan dan deze beschikking;
 - c) de gevolmachtigde neemt deel aan de voorbereiding en de totstandbrenging van de scheiding door Schneider;
 - d) het aanhangsel omvat elke andere maatregel die noodzakelijk wordt geacht voor de tenuitvoerlegging van deze beschikking en voor het behoud van de noodzakelijke autonomie en bewegingsvrijheid waardoor Legrand op alle betrokken markten een volwaardige concurrent kan blijven.

¹³ PB C 68 van 2.3.2001, blz. 3.

3. Indien Schneider haar verbintenissen niet wezenlijk nakomt, kan de Commissie de opdracht van de gevolmachtigde uitbreiden, zodat hij over alle mogelijkheden beschikt om deze beschikking te doen naleven.
4. Van zodra de gevolmachtigde zijn opdrachten heeft kunnen uitvoeren, verzoekt Schneider de Commissie om de gevolmachtigde decharge van zijn opdracht te mogen verlenen.

Punt 5

De uiterste datum voor het verstrijken van de in punt 1 bedoelde termijn is de datum van ondertekening van een onherroepelijke verkoopovereenkomst of de datum van de bekendmaking van een openbaar bod of de goedkeuring door de algemene vergadering van Schneider van een splitsing.

Binnen een termijn van [...] na deze uiterste datum dienen Schneider en Legrand daadwerkelijk gescheiden te zijn.

Punt 6

1. Indien Schneider binnen de in punt 1 bedoelde termijn van [...] geen onherroepelijke verkoopovereenkomst met een derde heeft kunnen sluiten noch een openbaar bod tot verkoop van aandelen heeft kunnen bekendmaken, geeft Schneider een onherroepelijk en exclusief mandaat aan de in punt 4 bedoelde gevolmachtigde, opdat deze de scheiding tussen Schneider en Legrand tot stand brengt tegen de beste mogelijke prijs, zonder dat een minimumprijs wordt bepaald.

Te dien einde legt Schneider minstens tien werkdagen voor het verstrijken van deze termijn de Commissie het aanhangsel bij het mandaat ter goedkeuring voor.

Indien Schneider niet minstens tien werkdagen voor het verstrijken van deze termijn een voorstel van aanhangsel voorlegt of indien Schneider en de Commissie niet tot een akkoord komen over het voorgestelde aanhangsel, kan de Commissie, na raadpleging van de gevolmachtigde, een aanhangsel opleggen.

2. De gevolmachtigde beschikt over een termijn van [...] om met een derde een onherroepelijke verkoopovereenkomst te sluiten of een openbaar bod tot verkoop van aandelen bekend te maken.

Punt 7

Ingeval zich uitzonderlijke omstandigheden hebben voorgedaan die een beletsel vormden voor de ondertekening van een onherroepelijke verkoopovereenkomst met een derde of de bekendmaking van een openbaar bod tot verkoop van aandelen door Schneider of de in punt 4 bedoelde gevolmachtigde, dan kan de Commissie op met redenen omkleed verzoek van Schneider of de gevolmachtigde de in punt 1 of de in punt 6 bedoelde termijn vrijelijk verlengen. Dit verzoek wordt ingediend onmiddellijk nadat deze uitzonderlijke omstandigheden zich hebben voorgedaan en er moet worden aangetoond dat alle mogelijke inspanningen zijn geleverd om de termijnen na te leven.